

Diplomová práce

Student : Lenka HŘÍDELOVÁ

Obor : ČJ - SV

Název práce v českém jazyce : Diktát krásy jako klíčové téma v próze s dívčí hrdinkou

Název práce v anglickém jazyce : The dictate of beauty as a subject-matter in the prose with a teenage heroine

Oponent diplomové práce : Prof. PhDr. Dagmar Mocná, CSc.

Posudek oponenta diplomové práce:

Předkládaná práce má velmi zajímavé a společensky neobyčejně aktuální téma: diktát krásy je něčím, co ovlivňuje nejenom dívčí román, nýbrž prostřednictvím masmédií a reklamy podstatným způsobem formuje životní styl a hodnotový žebříček současné mladé generace. Zadání práce zní tudíž velmi slibně, zejména když autorka v úvodu dává najevo, že si je vědoma složitosti celého problému a odkazuje na uznávané autority (např. U. Eca), u nichž hodlá hledat metodologickou oporu. Práce sama však potenciál neobyčejně nosného tématu bohužel využila jen z menší části.

Přispěla k tomu zejména autorčina nedůslednost stran soustředění na problém vymezený v názvu práce. Dobrá polovina textu (až do s. 36) je vlastně popisem žánru dívčího románu (zejména z hlediska tematických preferencí), jenž má s avizovaným tématem diktátu krásy jen velmi málo společného, nadto popisu ulpívajícího na nejzákladnějších, notoricky známých informacích. Tuto nedůslednost považuji za naprosto zásadní koncepční pochybení, jehož důsledkem je nedostatek pozornosti věnované ohlášenému problému.

Dokonce i poté, co na téma důležitosti dívčí krásy konečně přijde řeč, využívá autorka každé příležitosti k tomu, aby stočila výklad jiným směrem. Např. v kapitole Proměna postavy a diktát krásy jsou otázky hrdinčina vzhledu věnovány pouhé dvě stránky z celkových devíti stran; zbytek se zabývá dalšími aspekty postavové charakteristiky jako je chování, příslušnost k sociální vrstvě či zájmy. Rovněž pátá kapitola nazvaná přímo diktát krásy se avizovanému tématu věnuje jen v rámci celkové charakteristiky vybraných děl, jejíž značnou část zabírá vcelku mechanické převyprávění děje. Jediným náznakem toho, jaký potenciál v sobě téma diktátu krásy skrývá, je tak několik stran konkrétního rozboru práce s motivem hrdinčina vzhledu u klasiků žánru I. Hercíkové, S. Rudolfa a L. Lanczové. I zde však autorka setrvala v rovině elementárního popisu podob tohoto motivu, aniž dospěla k jeho důkladnější interpretaci, natož pak k přesnějšímu zasazení do dobového kontextu Diplomantka např. soudí, že menší význam přiřkládaný hrdinčině vzhledu v románu Metráček je dán tím, že jejím autorem byl muž; to jistě mohlo sehrát jistou roli, avšak soudím, že daleko zásadnější byla úloha soudobých kulturně politických norem: důraz nebyl kladen na vzhled (zájem o něj byl v celém socialistickém období chápán jako projev buržoasní povrchnosti), nýbrž na charakter; v polistopadovém období se pak tyto preference zcela obrátily, jak to zřetelně zrcadlí prózy Lanczové.

Je tedy zřejmé, že název práce slibuje něco, co práce sama vůbec neobsahuje, anebo to – v nejlepším případě – obsahuje pouze v zárodečné podobě. Bylo by jistě zajímavé doložit konkrétními příklady autorčino obecné tvrzení o tom, že ideál krásy podléhá proměnám souvisejícím se společenským a kulturním vývojem. Bylo by zajímavé sledovat, zda v některém období převládají hrdinky dlouhovlasé či nakrátko ostříhané, blondýny či brunety, bledé či opálené, křehké či robustní a ptát se, jak tyto preference souvisejí s hodnotovou soustavou příslušné doby. Dále by nebylo od věci zkoumat poměr mezi hrdinkami krásnými, vzhledově průměrnými a ošklivými, i jeho proměny v čase. To vše a mnoho dalšího bychom se mohli dočíst v práci, jež by se skutečně věnovala fenoménu krásy v románech pro dívky. Tato práce jí bohužel není; jde o v nejlepším případě průměrný (spíše však substandardní) pokus o charakteristiku dívčího románu posledních desetiletí, ulpívající na popisu děje a dalších aspektů tematické roviny sledovaných děl.

Stran celkového posouzení jsem ve velkých rozpacích. Striktně vzato jde o práci, jež nárokům kladeným na práci diplomovou plně nedostojí. Autorka by však přesto měla dostat možnost ji obhajovat. V případě úspěšné obhajoby navrhuji klasifikovat tuto práci známkou dobře.

V dne ..1. 1. 08.